

Cézárei fogság

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: Apostolok cselekedetei 24–26; 1Korinthus 1:23

„Kérem az Istentől, hogy előbb vagy utóbb nemcsak te, hanem azok is, akik ma hallgatnak engem, olyanná legyenek, amilyen én is vagyok e bilincsek nélkül” (ApCsel 26:29, RÚF).

Akkor kezdődött Pált kétéves cézárei fogsága, amikor átszállították a városba (ApCsel 24:27), pontosabban Heródes palotájába (ApCsel 23:35), ami a római helytartó hivatalos rezidenciája volt. Többször kihallgatták, mialatt két római helytartó (Félix és Festus) és a király (II. Agrippa) előtt kellett megjelennie, így végezte a szolgálatot, amit Isten rábízott (ApCsel 9:15).

Pál minden kihallgatás alatt ártatlannak vallotta magát, és arra hivatkozott, hogy nem lehetett bizonyítékot felhozni ellene, ahogyan azt a tanúk hiánya is szemléltette. Ráadásul az egész elbeszélés azt akarja bemutatni, hogy Pál semmit sem tett, ami okot adott volna a letartóztatására. Szabadon is bocsáthatták volna, ha nem fellebbezik a császárhoz (ApCsel 26:32). Viszont a kihallgatások lehetőséget biztosítottak arra, hogy bizonyosságot tegyen Jézusról és a feltámadás nagy reménységéről.

Ezek az évek az egyhangú bezártság mellett a mély aggodalom évei is voltak. Úgy tűnik, hogy közben az apostol semmi támogatást nem kapott a jeruzsálemi gyülekezettől, aminek a vezetői még mindig táplálták „magukban azt az érzést, hogy nagyrészt Pál felelős a fennálló előítéletekért” (EllenG. White: *Az apostolok története*. Budapest, 2001, Advent Kiadó, 265. o.).

FÉLIX ELŐTT

Öt nappal Pál Cézareába történő átszállítása után egy csoport fontos zsidó vezető – a főpap, a Szanhedrin néhány tagja és egy Tertullus nevű jogász – érkezett Jeruzsálemből, és hivatalosan előadták az apostol elleni panaszukat Félix előtt (ApCsel 24:1-9).

Ez az egyetlen eljárás *Az apostolok cselekedeteiben*, amelyben a vádolók jogászt fogadtak. Tertullus beszédében egy érdekes stratégiával igyekezett elnyerni a helytartó jóindulatát. Nem volt igaz, hogy a zsidók Félix ideje alatt békében éltek. Sőt, egy helytartó sem nyomta el annyira a népet és nem volt olyan erőszakos, mint ő, az elnyomás pedig igen erős, ellenséges érzést szított a zsidók között a római uralommal szemben. Tertullus találékonyan a helytartó adminisztratív politikájára hivatkozva próbálta őt meggyőzni, hogy csak súlyos elnyomással érheti el a politikai stabilitást ebben az ügyben. Ezek után három vádat hozott fel Pál ellen: 1) állítása szerint folyamatosan lázadást szított a birodalomban a zsidók között (ApCsel 24:5); 2) a nazarénusok vezetője volt (ApCsel 24:5), amivel arra utalt, hogy a kereszténység csupán egy zavargást keltő mozgalom; és 3) meg akarta szentségteleníteni a jeruzsálemi templomot (ApCsel 24:6).

Olvassuk el ApCsel 24:10-19 szakaszát! Hogyan felelt meg Pál minden egyes vádra?

Pál két kijelentése cáfolta a vád állításait: 1) az ázsiai szemtanúk hiánya (ApCsel 24:18-19) már önmagában meghiúsíthatta volna az eljárást, 2) a zsidók pedig csak Pálnak a Szanhedrin előtti kihallgatásáról számolhattak be, ami egy héttel korábban történt (ApCsel 24:20). Tehát mással nem vádolhatták, csak azzal, hogy hitte a halottak feltámadását (vö. ApCsel 23:6).

Félix azonnal felmérte Pál érveinek a súlyát, azért is, mert valamennyire ismerte a kereszténységet, talán zsidó felesége, Drusilla révén. Elhatározta, hogy elnapolja az eljárás folytatását (ApCsel 24:22). Félix válasza (ApCsel 24:24-27) sok mindent elárul a jelleméről: halogatott, meg lehetett vesztegetni és megalkuvó volt. Pálnak nem lehetett sok esélye az igazságos eljárásra egy Félixhez hasonló ember előtt.

Olvassuk el ApCsel 24:16 versét! Az apostol elmondta, hogy mindig arra törekedett: „*botránkozás nélkül való lelkiismeretem legyen az Isten és emberek előtt mindenkor*”. Mit jelent ez? Mi az, amin talán változtatnunk kell, hogy ugyanezt elmondhassuk magunkról?

FESTUS ELŐTT

Félix két évig tartotta fogságban az apostolt, hogy elnyerje a zsidók tetzését. Ezek után Porcius Festus lett Júdea helytartója (ApCsel 24:27), aki Kr. u. 60-62 között kormányzott.

Olvassuk el ApCsel 25:1-5 részét! Ezek szerint milyen gyűlöletet ébreszthet az igazság azokban, akik nem hajlandóak elfogadni?

A vezetők nem akarták megint a sorsra bízni magukat, talán azért, mert már egyszer nem sikerült meggyőzni Félixet a Pál elleni vádokról. Festus első jeruzsálemi útján egy szívességet kértek tőle: változtasson az igazságszolgáltatás menetén és újra adja át nekik Pált, mert a Szanhedrinben, a zsidó törvények szerint akartak ítélni felette.

A kéréssel viszont a valódi szándékukat leplezték: meg akarták ölni Pált. Festus kész volt újratárgyalni az ügyet, de azt mondta, hogy a kihallgatásra Cézareában fog sor kerülni, nem Jeruzsálemben. Ez azt jelentette, hogy a római jog szerint járnak el Pállal szemben.

Amint Festus ismét Cézareába ért, összehívta a tanácsot, Pál ellenfelei pedig előadták vádjukat (ApCsel 25:7). Lukács ez alkalommal nem ismételte meg a felhozott pontokat, de Pál válaszából ítélve (ApCsel 25:8) azt láthatjuk, hogy hasonlítottak a két évvel korábbiakra. Talán még jobban kiemelték az apostol felbujtói szerepét, mint aki nagyobb veszélyt jelent a birodalomra nézve.

Olvassuk el ApCsel 25:9-12 szakaszát! Hogyan reagált Pál, amikor megérezte, hogy Festus politikai célokra kívánja felhasználni őt?

Festus hasonló politikai stratégiát követett, mint Félix (ApCsel 24:27). Nem szerette volna már kormányzása elején elveszíteni a zsidók támogatását azzal, hogy ártatlannak nyilvánítja Pált. Így fontolgatta, hogy teljesíti az eredeti kérésüket és átadja az apostolt, hadd folytassa le a Szanhedrin az eljárását Jeruzsálemben.

Ez viszont elfogadhatatlan volt Pál számára, mert tudta, hogy nem bánnának vele igazságosan, amint az ellenségei szeszélyére bíznák. Ezért római jogaira hivatkozva követelte, hogy római törvényszék előtt ítéljezenek felette. Mivel nem látott más kiutat a kényes helyzetből, úgy döntött, a római igazságszolgáltatás legmagasabb fokához, magához a császárhoz fellebbez.

AGRIPPA ELŐTT

Festus engedélyezte, hogy Pál kérelmét elküldjék Rómába (ApCsel 25:12). Közben a helytartó megragadta a II. Heródes Agrippa hivatalos látogatása nyújtotta lehetőséget, és tanácsot kért tőle Pál ügyét illetően, különösen azzal kapcsolatban, hogy milyen információkat adjon meg a császárnak küldendő, hivatalos jelentésében. Festus nem volt még elég járatos a zsidó ügyekben, Agrippa pedig valóban tudott neki segíteni (ApCsel 26:2-3).

Olvassuk el ApCsel 25:13-22 verseit! Festus mit mondott Pálról, és hogyan válaszolt a király?

II. Agrippa, a Heródes dinasztia utolsó tagja Cézáréába érkezett a nővérével, Berenikével, hogy üdvözölje az új helytartót.

Festus felvázolta Pál esetét, és elmondta, hogy meglepetésére egyik vád sem volt súlyos, nem politikai és nem is köztörvényes jellegű. Inkább a zsidó vallási kérdésekkel, főként egy bizonyos meghalt Jézussal kapcsolatosak, „*akiről Pál azt állította, hogy él*” (ApCsel 25:19, RÚF). Az apostol már a Szanhedrin előtt azt vallotta, hogy Jézus feltámadásába vetett hite miatt folytatják ellene az eljárást. Festus is világossá tette, hogy valóban erről volt szó.

Olvassuk el ApCsel 25:23-27 részét! Hogyan írja le Lukács azt az ünneplés alkalmat, amikor Pál megjelent Agrippa előtt?

„És most Pál még mindig bilincsből áll az összegyűlt tömeg előtt. Mily nagy ellentét volt látható! Agrippa és Bereniké a hatalom és a helyzet urai, s természetesen az egész világ pártfogoltjai; azonban nélkülözték az Isten által értékelt jellemvonásokat. Törvényét áthágták, szívük és életmódjuk romlott volt. Tetteiket a menny gyűlölte” (Ellen G. White: *Az apostolok története*. Budapest, 2001, Advent Kiadó, 285. o.).

A külső gyakran kellemes a szemnek, de megtéveszthet a mögöttes valóságot illetően. És mi a helyzet velünk? Mennyiben tér el a látszat a valóságtól?

PÁL VÉDEKEZÉSE

Amikor elérkezett az idő és a királyi vendégek helyet foglaltak a helytartó mellett, behívták a foglyot, hogy adja elő védekezését, ami elsősorban Agrippának szólt, ugyanis Festus már korábban hallott mindent (ApCsel 25:8-11).

Olvassuk el ApCsel 26:1-23 szakaszát! Mit mondott Agrippához intézett beszédében Pál?

Az apostol válasza lényegében önéletrajzi beszámoló, amelyben a megtérése előtti és utáni életéről szólt. A tartalma ApCsel 22:1-21 részére utal vissza, amikor a jeruzsálemi tömeg előtt beszélt. Először is igyekezett elnyerni Agrippa jóindulatát. Kifejezte a háláját, amiért ilyen előkelő személy előtt adhatja elő ügyét, főleg mivel az uralkodó jól ismerte a zsidó valláshoz kötődő szokásokat és kérdéseket. Pontosán ezért Agrippa segíthet a római helytartónak megérteni, hogy nem igazak, hanem hamisak a vádak, amelyeket felhoztak ellene. A beszéd három részre osztható. Az elsőben (ApCsel 26:4-11) leírja korábbi farizeusi buzgalmát, amit a kortársai Jeruzsálemben széles körben ismertek. Mint farizeus, hitt a halottak feltámadásában, ami meghatározó Izrael ősi reménységének teljesedése szempontjából. Így következetlenség volt a zsidók részéről, hogy tiltakoztak a tanításai ellen, hiszen nem volt bennük semmi, ami alapvetően eltért volna a zsidó hittől. Ám elég jól ismerte a hozzáállásukat, mert egykor ő maga is elképzelhetetlennek tartotta, hogy Isten feltámasztotta Jézust, sőt még üldözte is azokat, akik ezt hitték. A második részben (ApCsel 26:12-18) az apostol azt mondja el, hogyan változott meg a szemlélete a Jézussal a damaszkuszi úton történt találkozása nyomán, és milyen elhívást kapott arra, hogy elvigye a pogányoknak az evangélium üzenetét. Végül kifejezte: a látottak hatására (ApCsel 26:19-23) nem volt más választása, engedelmeskednie kellett, ezért végezte misszionáriusi feladatát, és éppen ez az ellene folyó eljárás egyetlen indoka. Tehát a letartóztatása mögött valójában nem az áll, hogy megszegte volna a zsidók törvényét vagy megszejteltette volna a templomot. Jézus haláláról és feltámadásáról szóló üzenete miatt vádolják, ami egyébként teljesen összhangban van a Szentírással, valamint azért, mert szerinte a pogány hívők is részesülhetnek az üdvösségben.

Olvassuk el ApCsel 26:18 versét! Ezek szerint mi lesz azokkal, akik üdvösséget nyernek Krisztusban? Tapasztaltuk már ennek a valóságát?

PÁL A VEZETŐK ELŐTT

Noha Pál Agrippához beszélt, Festus válaszolt elsőnek, amint azt ApCsel 26:24 versében is láthatjuk. Festus nem látott volna problémát abban, ha Pál a lélek halhatatlanságáról beszél, de még az ókori görögök és a rómaiak is tudták, hogy a halhatatlanság és a feltámadás gondolata nem illik egymáshoz, így megtartották az elsőt és elutasították az utóbbit. Ezért mondja másutt Pál, hogy az evangélium bolondság a pogányoknak (1Kor 1:23). Pál tiszteletlenül megvédte gondolatainak józanságát, és Agrippához fordult, egy zsidóhoz, aki nem csupán értette mondandóját, hanem meg is erősíthette, hogy az általa elmondottak megegyeznek a héber próféták üzeneteivel (ApCsel 26:25-26).

Olvassuk el ApCsel 26:27-28 részét! Mit felelt Pál kérdésére Agrippa?

Pál kérdése nehéz helyzetbe hozta Agrippát. Zsidóként sosem tagadta volna meg a Szentírásban való hitét, másrészt viszont ha egyetért Pállal, nem lenne más válasza, mint Messiásként elfogadni Jézust. Válaszával Agrippa ügyesen kivágta magát a logikai csapdából: „Ilyen gyorsan ráveszel, hogy keresztény legyek?” Így írja az egyik angol fordítás, ami jobban visszaadja az eredeti görög mondatot, mint az, hogy *„Majdnem ráveszel engem, hogy keresztényénné legyek”* (ApCsel 26:28). Pál válasza az evangélium iránti elköteleződés tiszteletre méltó mértékét mutatja: *„Kérem az Istentől, hogy előbb vagy utóbb, nemcsak te, hanem azok is, akik ma hallgatnak engem, olyanná legyenek, amilyen én is vagyok e bilincsek nélkül”* (ApCsel 26:29, RÚF). Ki-hallgatásakor utolsó szavaival az apostol nem a szabadságáért könyörgött, hogy olyan szabad lehessen, mint akik hallgatják. Inkább azt kívánta, hogy ők is hozzá hasonlóak legyenek, csak bilincsek nélkül. Pált jobban foglalkoztatta missziós lelkesedése, mint a saját épsége.

Olvassuk el ApCsel 26:30-32 szakaszát! Hogyan fejezte ki Agrippa, hogy meg van győződve Pál ártatlanságáról?

Festusnak csak abban volt szüksége Agrippa segítségére, hogy megírja a jelentését (ApCsel 25:25-27). Már hivatalosan engedélyezte Pálnak, hogy a császárhoz fellebbezzen (ApCsel 25:12), tehát a fogoly már nem tartozott a helytartó hatáskörébe.

Olvassuk el ApCsel 26:24-28 verseit! Végül mire hivatkozott Pál, és mi legyen mindig a legfőbb tekintély számunkra a hit dolgait illetően?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

„Vajon Agrippa visszagondolt családjá történelmére és hiábavaló próbálkozásaira, amelyekkel éppen azt támadták, akiről Pál prédikált? Gondolte dédapjára, Heródesre és az ártatlan gyermekek lemészárlására Betlehemben? Vagy nagybátyjára, Antipasra és Keresztelő János meggyilkolására? Vajon eszébe jutott az apja, I. Agrippa és Jakab apostol mártírhalála? Az ezekre a királyokra gyorsan lesújtó csapásokban vajon észrevette-e Isten nemtetszésének a jelét a bűnök miatt, amelyeket szolgálai ellen elkövettek? Eszébe juttatta-e aznap Agrippának a pompa és a látványosság azt az időt, amikor az apja, aki nálánál nagyobb király volt, szintén abban a városban, csillogó palástban hallgatta, amint az emberek istenként köszöntik? Vajon elfeledte már, hogy mielőtt az őt csodálók kiáltásai elhallgattak, hirtelen rettenetes harag csapott le az öntelt uralkodóra? Valami átfutott ezekből Agrippa gondolatain, ám híúságának tetszett a káprázatos látvány, ezért a büszkeség és a gög elhessegette a nemesebb gondolatokat” (Ellen G. White megjegyzése: *The SDA Bible Commentary*. 6. köt., 1066-1067. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

1. Beszéljessünk a csoportban arról, hogy Pál a császárhoz fellebbezett! Jól döntött (vö. ApCsel 25:25; 26:31-32)? Mennyire hozhatunk stratégiai döntéseket a védelmünk érdekében, ahelyett, hogy teljesen Isten kezébe helyeznénk magunkat?
2. Gondolkodjunk el Pál kijelentésén: „*Ezért, Agrippa király, nem voltam engedetlen a mennyei látomás iránt*” (ApCsel 26:19, RÚF). Mit árul ez el Pálról? Keresztényként mennyire vagyunk hűségesek a missziós elhívásunkhoz (1Pt 2:9-10)?
3. Pál az embereket tartotta a legfontosabbnak, nem a számokat. Utolsó cézárei kihallgatása során azt mondta, szeretné, hogy ők is hozzá hasonlóvá váljanak, vagyis hogy Isten kegyelme megmentse őket (ApCsel 26:29). A saját szabadságánál jobban kívánta az üdvösségüket. Mit tanulhatunk a példájából? Mennyire vagyunk készek áldozatot hozni az evangélium terjedéséért?
4. Agrippának lehetősége adódott közvetlenül Pál szájából hallani az evangélium üzenetét, mégis elutasította azt. Vigyázzunk, nehogy elszalasszuk az előttünk álló nagyszerű lehetőségeket! Hogyan hangozhatunk mindig rá a valóságra?

R. DÁNIEL IRÉN:

ÖSSZETÖRTEN

Uram!

Egészséget adtál,
mire nem vigyáztam.
Képességet kaptam,
amit nem használtam.
Irgalmodat adtad,
ezzel visszaéltem...
Lábadhoz zuhanok,
fájón, összetörten.

Gyógyulást kínálsz –
könyörgök érte!
Feladatot szánsz –
tettem kísérje!
Irgalmod újul –
mosd le a bűnöm!
Lábadnál pihenve
arcom derüljön!